

Representantforslag nr. 47

(2007-2008)

fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande, Leif Helge Kongshaug og Borghild Tenden

Dokument nr. 8:47 (2007-2008)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande, Leif Helge Kongshaug og Borghild Tenden om lærerløft for lærere i grunn- og videregående skole

Til Stortinget

BAKGRUNN

Læreren er den viktigste enkeltfaktor i norsk skole, og lærerens innsats er avgjørende for å skape et godt læringsutbytte for den enkelte skoleelev. Forslagsstillerne vil særlig fremheve betydningen av at lærerne i norsk skole er faglig kompetente og oppdaterte. I denne forbindelse er det, etter forslagsstillerne mening, blitt stadig mer åpenbart at det er behov for et nasjonalt "lærerløft" for å få på plass forpliktende og systematiske strukturer knyttet til kompetansegivende videreutdanning hos lærerne. Dette bør komme i tillegg til en videreføring av kunnskapsløftets strategi for kompetanseheving i grunnopplæringen. Systematisk kompetanseheving av lærerne gjennom et lærerløft er, etter forslagsstillerne mening, noe som, i rekken av viktige tiltak, bør prioriteres først i tiden som kommer.

Blant annet i lys av de norske resultatene i PISA- og PIRLS-undersøkelsene kunngjort høsten 2007, er det fra svært mange hold kommet frem at det er behov for en rekke konkrete tiltak for å bedre norsk skole. På ett punkt er de fleste samstemte: Nøkkelen til gode skoler ligger hos hver enkelt lærer, og hos institusjonene som utdanner dem. Blant annet tillegges lærerens status og rolle avgjørende betydning av Kjell G. Salvanes, leder av Samfunns- og næringslivsforskning (SNF) ved Norges Handelshøyskole, som har undersøkt og samlet den forskningsbaserte kunnskapen om grunnskole, videregående skole og

høyere utdanning i Norge, jf. Aftenposten 3. januar 2008.¹

Forslagsstillerne har merket seg at den nåværende kunnskapsministeren (Bård Vegar Solhjell), i likhet med Venstre, er opptatt av å understreke lærerens viktige rolle og betydning i skolen. I en pressemelding 2. januar 2008 fremhevet statsråden blant annet følgende:

"Vi må ha gode lærarar som har ansvar for læringa til elevane. (...). Det må ikkje vere tvil om at det er læraren som har ansvar for opplæringa. Det inneber at vi må ha betre lærarutdanning, og at lærarane må få meir påfyll i form av etter- og vidareutdanning."

Statsministeren uttrykte tilsvarende i sin nyttårstale 1. januar 2008:

"Vi vil invitere foreldre og skolens folk over hele landet til samtaler. Men fremfor alt vil vi styrke innsatsen i skolen. Vi vil forbedre leseopplæringen, sørge for bedre lærerutdanning og at flere lærere får etter- og videreutdanning."

Forslagsstillerne mener at både statsministerens og kunnskapsministerens uttalelser må oppfattes som forpliktende i forbindelse med både en styrket lærerutdanning og en forsterket satsing på etter- og videreutdanning av lærere i norsk skole. Det er, etter forslagsstillerne mening, av avgjørende betydning at ord følges opp av handling og konkrete tiltak.

Forslagsstillerne vil i denne forbindelse vise til at Venstre i løpet av de to siste årene har fremmet konkrete forslag i Stortinget vedrørende temaene de

1. SNF-rapport 01/08: Veien mot kunnskapslandet - utfordringer for det norske utdanningssystemet. <http://coreweb.nhosp.no/konferanse2008.no/html/files/snf-rapprten.pdf>.

nevnte regjeringsmedlemmene nylig har omtalt som fremtidige satsinger, men at stortingsflertallet, hovedsakelig Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, konsekvent har stemt imot Venstres forslag.

I forbindelse med satsingen på en styrket lærerutdanning, viser forslagsstillerne til Venstres forslag om snarest å implementere en forbedret og utvidet femårig allmennlærerutdanning, jf. Representantforslag nr. 36 (2007-2008), Dokument nr. 8:36 (2007-2008). Forslagsstillerne viser i denne forbindelse også til Venstres forslag om å innføre nasjonale rekrutteringsplaner, som blant annet omfatter tiltak for å rekruttere nye lærere eller lærere fra andre relevante yrker, tiltak for å styrke og sikre kompetansen hos lærere og seniortiltak for å beholde verdifull kompetanse, samt for å demme opp for den kommende lærermangelen i grunn- og videregående skole, jf. Dokument nr. 8:68 (2006-2007) og Innst. S. nr. 239 (2006-2007).

Når det gjelder en styrket satsing på etter- og videreutdanning for lærere, vil forslagsstillerne blant annet vise til behandlingen av forslaget fra Venstre om gradvis å innføre et kompetanseår for lærere, jf. Dokument nr. 8:81 (2005-2006). Forslagsstillerne tar til etterretning at medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet på daværende tidspunkt ikke så det "som naturlig å gå inn på en så omfattende reform som forslagsstillerne inviterer til før en har flere erfaringer med det igangsatte Kunnskapsløftet", jf. Innst. S. nr. 15 (2006-2007). Forslagsstillerne står fast på at det er behov for en omfattende og systematisk kompetansehevingsreform i norsk skole.

Forslagsstillerne viser i denne forbindelse til at den svenske regjeringen våren 2007 lanserte "Läraryftet" for å sikre topp kompetanse i svensk skole og heve læreryrkets status. Läraryftet er en omfattende kompetansehevingsreform, som blant annet innebærer at mer enn 30 000 lærere får videreutdanning i inntil ett semester. Reformen er kostnadsberegnet til 3,6 mrd. SEK, og er et spleiselag mellom stat og kommune. Forslagsstillerne ønsker et lærerløft i Norge også.

Forslagsstillerne ser for seg et norsk lærerløft basert på forslaget om et kompetanseår slik dette fremkommer av Dokument nr. 8:81 (2005-2006), det vil si en systematisk og omfattende kompetansereform som gir lærerne tid nok til å gjennomføre et reelt kompetansegivende studieopplegg. Lærerløftet vil innebære at lærere etter et visst antall år i skoleverket, for eksempel åtte år, kan få permisjon i inntil ett eller to semestre med full lønn for å ta relevant kompetansegivende videreutdanning. En kan også tenke seg at lærere, for eksempel innenfor yrkesrettede fag, får muligheten til å praktisere i et yrke som er relevant for deres lærergjerning.

Forslagsstillerne vil påpeke at det må anses som sannsynlig at etter- og videreutdanning av lengre varighet, dvs. fra ett til to semestre, vil gi lærerne større utbytte enn de av dagens tilbud som har kortere varighet. Forslagsstillerne vil imidlertid understreke at ordningen med et lærerløft må være fleksibel, tilpasset den enkelte lærer og den enkelte skoles behov for kompetanse. Ordningen skal være både en rett og en plikt for lærerne, og den praktiske gjennomføringen forutsetter derfor et nært samarbeid mellom partene i arbeidslivet, samt den enkelte lærer og den enkelte skoles ledelse. Det må settes av egne midler til kompetanseheving som i størst mulig grad styres og prioriteres av ledelsen på den enkelte skole. Ordningen forutsetter et spleiselag mellom stat og kommune.

Forslagsstillerne vil understreke at innføringen av et lærerløft bør skje gradvis, både ut fra at dette er et tiltak som krever god forberedelse for å virke etter hensikten, samt at man ikke ønsker utilsiktede konsekvenser i form av for eksempel lærermangel. Innføringen av et lærerløft må sees i sammenheng med øvrige tiltak for å bedre norsk skole, herunder rekrutteringstiltak, lærerutdanning mv. Det er samtidig nødvendig med en finansiell opptrapping for å imøtekomme de praktiske behovene ved innføringen av denne ordningen. Videre bør innføringen av et lærerløft innledes i samarbeid med partene i arbeidslivet, og evalueres av en tverrfaglig forskergruppe slik at man dermed kan ha kvalifiserte resultater å vise til i den videre utvikling av ordningen.

Forslagsstillerne har merket seg at kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell i brev til Stortinget 14. desember 2007, uttaler seg positivt om å videreføre kompetanse for utvikling - strategi for kompetanseutvikling i grunnopplæringen 2005-2008, etter strategiperiodens utløp i 2008. Forslagsstillerne er enig i dette, men mener samtidig at en videreføring av strategien alene ikke er tilstrekkelig. Erfaringer viser at etter- og videreutdanningen i tråd med denne strategien ikke har vært omfattende og systematisk nok. Bevilgningsnivået knyttet til strategien må, etter forslagsstillerne mening, utvides i forhold til å finansiere et lærerløft, slik dette er skissert i dette dokumentet.

Parallelt med satsingen på et lærerløft, mener forslagsstillerne at det er nødvendig å endre kompetansebestemmelsen i forskrift til opplæringsloven, slik at kompetansekravene knyttes til undervisning i det enkelte fag i stedet for ansettelse. På denne måten sikrer man at alle lærere har en faglig bakgrunn i fagene de reelt sett underviser i. Slik er det dessverre ikke i dag, selv om det i etterkant av behandlingen av St.meld. nr. 16 (2006-2007) er igangsatt en prosess fra departementets side knyttet til mindre endringer i dagens forskriftsbestemmelse om lærerkompetanse. En forskriftsendring, slik forslagsstillerne tar til orde for, gjeldende for alle fag og alle trinn, vil sette en

langsiktig ambisjon for norsk skole som er naturlig med tanke på å få større systematikk inn i etter- og videreutdanningen for lærere, jf. forslaget om et lærerløft, samt for måten allmennlærerutdanningen organiseres på.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å innføre et lærerløft for lærere i grunn- og videregående

skole i form av en systematisk videreutdanning, i tillegg til kompetansehevingstiltakene i kunnskapsløftet.

II

Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige endringer i forskrift til opplæringsloven, slik at kompetansekrav knyttes til undervisning i det enkelte fag, og ikke bare til ansettelse.

28. januar 2008

